

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. Quid sit character Sacramentalis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

charactere interius in anima, ita nec instituenti Baptismum administrandum in nomine proprio.

Ad quartum dicendum, Augustinum loqui in sensu causali, quia per invocationem Trinitatis, tanquam per causam, in sacramento Baptismi imprimitur character spiritualis in anima baptizati.

Ad quintum, concessio Antecedente, nego Consequentiam & paritatem: Tum quia sacramenta novae legis multo excedunt sacramenta veteris legis: unde licet in sacramentis antiquis nullus requireretur spiritualis character, bene tamen in nostris. Tum etiam, quia ut ait D. Thomas hic art. 1. ad 3. *Sacramenta veteris legis non habebant in se spirituales virtutes ad aliquem spirituales effectus operantes, sicut habent sacramenta novae legis.* Adde quod in Circumcisione, externa illa carnis abscissio erat sufficiens ad distinguendum Judaeos ab infidelibus.

Ad ultimum, concessio pariter Antecedente, nego etiam consequentiam & paritatem: sicut enim licet inter homines amicitia non ponat aliquid intrinsecum, amor tamen divinus formam aliquam & qualitatem supernaturalem, nimirum gratiam sanctificantem, in anima ponit & causat, ut suavius res disponantur, & propter maiorem efficaciam divinae operationis & amicitiae, ut in Tractatu de gratia ostensum est. Ita pariter, licet homines ad malitiam corporalem ascribi possint, absque eo quod nota aliqua seu character corporali notentur in corpore, ad suavem tamen Dei providentiam pertinet, ut milites suos spirituales, spirituali interno, & indelebili insignat characterem ex excellentia sacerdotii Christi, & sacramentorum ejus, eorumque vis & efficacia magis reluceant, & suaviori modo res disponantur.

ARTICULUS II.

Quid sit character sacramentalis?

Um essentia cuiuslibet rei ex ratione generica & specifica constet, ut natura characteris plenè & integrè habeatur, duo in hoc articulo explicanda sunt: nimirum in quo genere entis character ponatur, & in qua specie collocetur?

Variae autem circa haec duo sunt Authorum sententiae. Durandus enim in 4. dist. 4. quaest. 1. num. 11. asseruit characterem sacramentalem esse tantum relationem rationis, vel denominationem extrinsecam, quā aliquis ratione sacramenti suscepti dicitur ad certum statum vel munus deputatus. Scotus verò in 4. dist. 6. quaest. 10. fatetur quidem characterem esse aliquid reale, non tamen absolutum, sed relativum, relationem quam vocant extrinsecam, sive extrinsecis advenientem, quia posito ipsius fundamento, seu subiecto (quod inquit est ipsa animae substantia) & termino, qui est Christus, quia character est signum Christo assimilativum, non confurgit relatio illa, nisi praeterea aliquid extrinsecum ipsi adveniat, nimirum susceptio alicujus sacramenti quae characterem imprimunt. Communiter tamen ceteri Theologi docent characterem esse ens absolutum, & pertinet ad predicamentum qualitatibus.

Verum cum quatuor sint species predicamentorum qualitatibus, nimirum habitus & dispositio, po-

tentia & impotentia, passio & paribilis qualitas, forma & figura, adhuc gravis inter eos controversia est, ad quam ex illis specialiter character pertineat? Alii enim volunt pertinere ad primam, alii ad secundam, alii ad tertiam, & alii ad quartam. Primum placet Bellarmino, Suari, Vazqui, & aliis Recentioribus. Secundum docetur à D. Thoma & ejus Discipulis, nec non à Valentia, Henrique, Sayro, & aliis. Tertium olim docuere Altiſiodorensis & Ocham, quibus adherere videtur Cardinalis Delugo hic disp. 6. sect. 3. num. 48. ubi dicit quod possumus facile constituere characterem in tertia specie qualitatis, quia est paribilis qualitas, nec enim in ea specie solum institui debent qualitates corporeae. Non desunt etiam qui asserant characterem esse in quarta specie qualitatis, quia (inquiunt) est quaedam figura spiritualis. Ita Martilius, Salas, Averſa, & alii.

S. I.

In quo genere entis, & in qua specie ponatur character, sequentibus conclusionibus declaratur.

Dico primò: erroneum videtur asserere quod character sit sola relatio rationis, aut determinatio extrinseca.

Probatur primò: Concilium Florentinum & Tridentinum vocant characterem, *signum spirituale animae impressum*, quod tamen verificari nequit, propriè loquendo, de ente rationis, utpote quod non imprimatur animae, sed tantum existit objectivè in intellectu. Nec dicas hunc modum loquendi Conciliorum, non esse necessariò intelligendum cum proprietate. Contra enim est, quod semper debent Concilia ita intelligi, nisi hoc sit evidenter impossibile, quod tamen non contingit in praesenti.

Confirmatur primò: Concilia hoc modo loquendi damnavunt haereticos negantes aliqua ex sacramentis novae legis imprimere characterem: Sed non negabant haeretici, neque negare poterant, ejusmodi denominationem extrinsecam, vel relationem rationis in qua constituit Durandus characterem; quis enim negare posset, quod ratione susceptionis Baptismi maneat homo deputatus, sive ordinatus ad certum statum? Ergo &c.

Confirmatur secundò: Si character non sit quid reale, sed relatio rationis, sive denominatio extrinseca, confurgens ex eo quod per susceptionem sacramenti homo deputatus specialiter ad cultum divinum, ipsa etiam legis antiquae sacramenta, saltem circumcisio, & consecratio sacerdotum, dici poterunt impressisse characterem; imò & nunc consecratio altarium, & vasorum templi, per quam ad sacros usus deputantur, dici poterit eis imprimere characterem: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud.

Probatur secundò: Character sacramentalis est principium vel agendi realiter, ut in sacerdote ad consecrandum panem & vinum, & in confirmato ad proteſtandum fidem contra Tyrannum, vel recipiendi realiter alia sacramenta, ut in Baptismate: Sed ens rationis non potest esse principium realis actionis, vel passionis: Ergo character sacramentalis relatio rationis esse nequit.

Probatur tertio: Terminus immediatus actionis realis debet esse aliquid reale, nunquam enim ens rationis sic terminat actionem realem, sed tantum mediare, unde dicitur fieri per resultantiam: Atqui character est, interdum sal-

rem, terminus immediatus actionis realis, videlicet sacramentalis; in eo enim qui cum fitione, & tamen valide suscipit sacramentum Baptismi, nequit alius terminus assignari, præter ipsum characterem, quandoquidem non producit gratia in illo casu: Ergo character est aliquid reale, non verò sola relatio rationis.

Dico secundò: character sacramentalis non est relatio, sed ens absolutum, pertinens ad prædicamentum qualitatis.

- 28 Probatur prima pars ratione jam insinuatâ: Quod immediatè terminat actionem realem, non potest esse relatio, etiam realis, nam ad relationes formaliter & immediatè non datur motus, teste Aristotele 7. Physicorū textu 10. & 11. imò nec actio, ut ex eodem textu colligitur: Sed character (ut supra dicebamus) est interdum terminus immediatus actionis realis: Ergo non est relatio realis, sed aliquid absolutum.

- 29 Respondet Scotus, locum Aristotelis intelligendum esse de relationibus internis, non verò de relationibus quæ extrinsecus adveniunt.

Sed contra: Ipsæmet Scotus inter relationes extrinsecus advenientes ponit relationem dextræ ad sinistram, quia idem numero corpus potest nunc dextrum nunc sinistram fieri, per mutationem alterius, quamvis in se nullum motum, nullamve mutationem recipiat: Sed Aristoteles loco citato negans ad relationem dari per se sive immediatè motum, affert exemplum eorum relatorum quæ diversos respectus acquirunt, mutato solum uno extremo, & non altero: Ergo loquitur etiam de relationibus, quas Scotus vocat externas, seu extrinsecus advenientes.

- 30 Probatur secundò eadem pars: Nulla relatio, etiam realis, potest esse principium agendi, vel patiendi, quia totum ejus esse est ad aliud se habere tanquam ad terminum: Sed character baptismalis est principium patiendi, Confirmationis verò, & Ordinis, principium agendi: Ergo character sacramentalis, relatio realis esse nequit.

- 31 Probatur tertio: Si character esset, ut docuit Scotus, relatio realis, posset, & deberet assignari fundamentum proximum ipsius: Sed non potest assignari tale fundamentum: quæro enim quodnam sit?

- 32 Respondent ejus Discipuli, esse actualemente susceptio sacramenti, quod dicitur imprimere characterem.

Sed contra: Impossibile est relationem actu manere, non existente amplius ipsius fundamento proximo: Sed transactâ actuali sacramenti imprimendi characterem susceptione, remanet character, utpote in omnium doctrina indelebilis: Ergo si sit relatio realis, falsum est quod susceptio sacramenti sit ejus fundamentum proximum.

Si dicant Adversarii, remanere virtualiter susceptionem sacramenti, & et formaliter transire, quæro quid sit illa virtus? Certè non potest aliud assignari, præter ipsum characterem, præsertim in eo qui fide suscipit sacramentum, habens tamen intentionem ipsum suscipiendi.

- 33 Mitto quæ à Philosophis objiciuntur adversus illas Scoti relationes, quas vocat extrinsecus advenientes, solumque addo, in ejus doctrina, non magis propriè, quam in opinione Durandi, verificari verba Conciliorum dicentium characterem spirituale esse animæ impressum, ne-

que enim propriè loquendo dici potest relatio etiam realis imprimi: non est igitur character relatio etiam realis, sed solum fundamentum quadruplicis relationis, videlicet relationis ad Christum cui consignat, & quodammodo assimilatur, cum sit quedam participatio sacramenti Christi; relationis ad alios fideles habentes similem characterem; relationis ad alios qui manent vel saltem non similem habent characterem, quæ est relatio dissimilitudinis; & tandem relationis ad cultum divinum ad quem ordinatur, quæ tunc est actu, quando ejus terminus, scilicet cultus divinus, actualiter ponitur.

Ex his probata manet secunda pars conclusionis, quæ asserit characterem sacramentalem ad prædicamentum qualitatis pertinere, supponit enim quod character sit ens reale, & absolutum ad aliud genus, quam ad prædicamentum qualitatis, pertinere nequit, non potest enim pertinere ad prædicamentum substantiæ, cum sit accidens supernaturale, à substantia animæ distinctum, & in ea per operationem sacramentalem productum; nec ad prædicamentum quantitatis, quia hæc est accidens corporeum, & ordinis naturalis; ille verò est accidens spirituale, pertinet ad ordinem supernaturalem. Quod etiam non sit actio, vel passio, vel aliquid ex quatuor ultimis prædicamentis, manifestum est: actio enim & passio cito transeunt, character verò est aliquid permanens: item quatuor ultima prædicamenta sunt entia corporea, character verò spiritualis est; præterquam quod hujusmodi prædicamenta resultant in subiecto ex adhesionem adjacentia extrinseca alterius rei, quod non convenit characteri: facta ergo sufficienti enumeratione, relinquitur characterem ad genus seu prædicamentum qualitatis spectare, unde solum restat resolvendum, ad quam ex quatuor speciebus qualitatis supra enumeratis pertineat.

Dico ergo secundò, characterem non poni quartam vel tertiam speciem qualitatis.

Probatur prima pars: Illa solum forma pertinet ad quartam speciem qualitatis, quæ proprie & non per metaphoram tantum dicitur figura, sive forma: Atque character sacramentalis dicitur propriè, sed solum per metaphoram, figura, vel forma: Ergo ad quartam speciem qualitatis non pertinet. Major est certa, res enim non constituuntur in specie per denominationem metaphoricam, sed per rationem formalem propriam, aliàs ex eo quod virtus dicitur facere hominem rectum, constitueretur in specie bene, vel figura, ad quam rectitudo pertinet. Minor verò probatur: Cum figura propriè dicta sit proprietas quantitatis, non reperitur in rebus spiritualibus: Sed character sacramentalis est spiritualis: Ergo non dicitur propriè figura, sed solum metaphoricè, quatenus scilicet dicitur in rebus sensibilibus uti solemus figuris imprecis, tanquam signis quibus eas distinguimus & figuramus: ita proportionaliter character sacramentalis est qualitas spiritualis animæ imprecis, ratione cujus ordinatus verbi gratia tanquam specialis Dei minister distinguitur à non ordinato. Hanc rationem insinuat D. Thomas articulo 2. ad 1. ubi sic dicitur: *Figura est quæ terminatio quantitatis, unde propriè loquendo non est nisi in rebus corporeis, in spiritualibus autem dicitur metaphoricè: non autem ponitur aliquid in genere vel specie, nisi per id quod de eo propriè prædicatur, & ideo character non potest esse in quatuor ultimis*

qualitatis, licet hoc quidam posuerint.

Probat etiam secunda pars conclusionis, quæ aliter characterem non poni in tertia specie qualitatibus. Ad tertiam speciem qualitatis, nempe passionem & patibilem qualitatem, pertinent tantum illæ formæ quæ sunt principia vel termini actionum, quæ sunt cum alteratione sensibiles, sicut pallor qui fit ex metu, & rubor qui causatur ex verecundia: Sed character non est ejusmodi, utpote spiritualis: Ergo ad tertiam speciem qualitatis non pertinet. Hanc etiam rationem indicat S. Thomas articulo citato in resp. ad 2. ubi sic habet: *In tertia specie qualitatibus non sunt nisi sensibiles qualitates: character autem non est lumen sensibile, & ideo non est in tertia specie qualitatibus, ut quidam dixerunt.* Et in argumento *sed contra* sic argumentatur: *Character non est passio, quia passio cito transit, character autem indelebilis est, ut infra dicitur.*

Dico tertio: character non est in prima specie qualitatis, sed in secunda. Ita D. Thomas hic art. 2.

Probat primo conclusio ratione fundamentali. Quidquid reducit ad primam speciem qualitatis, est habitus, vel dispositio: Sed character nec est habitus, nec dispositio: Ergo ad primam speciem qualitatis non pertinet. Major patet, Minor etiam quoad secundam partem manifesta videtur: Dispositio enim est qualitas facile mobilis à subiecto: Sed character, utpote indelebilis, non est qualitas à subiecto facile mobilis: Ergo non est dispositio. Probat vero quoad primam, Primo quia habitus sunt intensibiles & remissibiles, scilicet potentie: Sed character nusquam intenditur, vel remittitur: quantumlibet eo utatur sacerdos, aut ab ejus exercitio desistat: Ergo non est habitus, sed potentia. Secundo, indelebilis est proprietates potentie, non vero habitus: Sed character est indelebilis, ut infra ostendemus: Ergo non est habitus, sed potentia. Tertio, Differentia essentialis quæ est inter habitum & potentiam, in hoc consistit, quod habitus disponit subiectum determinate bene aut determinate male, vel in se absolute, vel in ordine ad operationem; potentia vero perficit subiectum in ordine ad operationem absolute & indifferenter, sive bene, sive male: voluntas enim est principium volitionis nedum virtuosæ, sed etiam vitiosæ: scientia vero influit solum in cognitionem certam & evidentem, ex principiis deductam, & virtus moralis est principium solum operis conformis rationi, sive dictamini prudentiæ. Et quamvis qualitates istæ primæ speciei, quæ dant determinate bene aut male operari, sint in duplici differentia, aliæ scilicet quæ absolute & simpliciter dant determinate bene, aut determinate male, secundum naturam subiecti, quia disponunt ad operandum absolute conformiter aut difformiter ad rectam rationem; aliæ quæ dant determinate bene aut male secundum quid, & cum addito, id est in aliquo certo genere, sive circa certam aliquam materiam, & obiectum speciale alicujus potentie, sicut sunt scientia & error, quæ disponunt ad bene vel male discurrendum, ex principiis, sicque qualitates istæ relinquunt indifferentiam in subiecto, ut iis bene vel male utatur in alio genere extra propriam illam materiam, ob quam rationem potest quis bene

Tom. V.

A discurre ex principiis, bene tamen aut male indifferenter in genere moris; hoc tamen habent omnes qualitates primæ speciei, quod si dent bene, nullus possit eis male uti in propria materia, sive illa materia sit bonum totius, ut constat in virtutibus moralibus, quæ versantur circa bonum rationis, sive sit bonum alicujus particularis potentie; nec similiter possit ullus iis bene uti in propria materia, si dent male operari: at verò qualitates secundæ speciei relinquunt in subiecto indifferentiam ad bonum vel malum sui usum circa propriam materiam.

B Character autem relinquit animam indifferentem, ut bene vel male ipso utatur circa propriam materiam, propria enim ejus materia est cultus exterior religionis Christianæ, disponit enim ad ea quæ sunt divini cultus perficienda, agendo vel patiendo; nam character Baptismi disponit ad recipienda alia sacramenta; character Confirmationis, ad profitendam fidem coram tyranno; character verò Ordinis, ad conficiendum Eucharistiam, absolvendum a peccatis &c. Et quia hæc possunt exerceri religiose aut sacrilegè (potest enim baptizatus alia sacramenta infructuose percipere, confirmatus profiteri fidem ex motivo vanæ gloriæ, vel religionis, & sacerdos sacrilegè vel religiose consecrare, vel absolvere) ideo character ea non respicit, ut bene & religiose determinate perficienda, aliàs nusquam valide exercerentur, si religiose; sed recipit ea absolute, ut perficienda cum habitu dine ad regulas morum, non determinando ad habitudinem conformitatis aut difformitatis, sed hæc determinatio habitudinis est à virtute religionis, aut à vitio illi proposito.

C Ex quo melius intelligitur differentia characteris à virtutibus secundum quid, quales sunt scientia, ars &c. hæ enim non recipiunt suam materiam, ut subest regulis morum, sed scientia illam respicit, ut subest certitudinibus & evidentie principiorum, & formæ præceptisque dialecticis, ars verò respicit illam, ut subest regulis artis, & sic quamvis scientia & ars non determinant subiectum ad bonum sui usum in genere moris, non relinquunt tamen illud indifferens in propria materia, sed extra illam. At verò character respicit cultum & caeremonias religionis Christianæ, nedum in esse entis, sed etiam prout pertinent ad genus moris, & non dat eas exercere bene aut male determinate, ac proinde relinquit indifferentiam in suo obiecto, circa genus in quo propria ejus materia continetur, ad bene vel male, religiose & sacrilegè; unde se habet respectu caeremoniarum divini cultus, prout pertinent ad genus moris, sicut voluntas se habet in ordine ad bonum: quare sicut voluntas dat posse prosequi bonum absolute, sive sit tale in re, sive secundum apparentiam tantum; quod autem verum bonum determinate, aut apparens prosequatur, habet à virtutibus & vitiis: ita character dat posse peragere Christianæ religionis cultum & caeremonias, ut sunt actus humani & morales; quod verò perficiantur determinate bene aut male, intra genus moris, habetur à religione, aliisque virtutibus aut vitiis respective.

Hanc rationem, quæ est præcipua & fundamentalis, innuat D. Thomas hic art. 2. in argumento *sed contra*, ubi sic discurre: *Nul-
lus habitus est, qui se possit ad bene & male habere:*

K 3

habere:

habere: character autem ad utrumque se habet, utrum-
tur enim eo quidam bene, alij vero male, quod in ha-
bitu non contingit: nam habitu virtutis nullus utitur
male, & habitu malitie nullus bene: Ergo relinqui-
tur quod character sit potentia.

40 Dices cum Vazquez, characterem non esse ha-
bitum disponentem ad operandum, & ideo ne-
que disponentem ad bene vel male operandum
sed ad bene vel male se habendum secundum se,
quod sufficit ad rationem habitus.

Sed contra: Character sacerdotalis concurret
active ad conversionem panis in corpus Christi,
ut docet D. Thomas infra quest. 78. art. 4. &
idem dicendum est de absolutione & productio-
ne gratiae, in anima poenitentis; character etiam
Confirmationis concurret active ad confiten-
dum publice fidem, ut constabit ex infra dicen-
dis: character etiam Baptismi, ad alia sacra-
menta recipienda ordinatur: Ergo character est qua-
litas activa vel passiva, subindeque si esset habi-
tus, ad bene vel male operandum vel recipien-
dum disponderet, non vero ad bene vel male se
habendum secundum se, ut ait Vazquez: unde in
Catechismo Pij V. de sacramentis in genere §.
penultimo dicitur, quod character hoc praestat, ut
apri ad aliquid suscipiendum vel peragendum effici-
amur.

41 Alij responsionibus, vel instantiis, hanc D.
Thomae rationem, luce meridianam clariorem,
veluti quibusdam nebulis obscurare nititur
Suarez, sed haec facile depelli possunt ex funda-
mentis iam statutis, & ex discrimine supra ex-
plicato inter characterem, & scientiam, alias-
que virtutes in intellectu speculativo existen-
tes, magisque in solutionibus argumentorum
instantiae illae diluentur.

Secunda ratio quam idem S. Doctor habet incor-
pore ejusdem articuli, potest sic breviter propo-
ni. Illa qualitas qua homo fit potens ad recipien-
da vel tradenda ea quae sunt cultus divini est po-
tentia. Sed per characterem homo fit potens ad re-
cipienda vel tradenda ea quae sunt cultus divini.
Ergo character est potentia. Majore est evidens,
quia qualitas ad recipiendum ordinata, est po-
tentia passiva; quae vero ad agendum ordinatur,
potentia activa: Sed qualitas qua homo fit po-
tens ad recipienda ea quae sunt cultus divini, or-
dinatur ad recipiendum; qua vero fit potens ad
tradenda ea quae sunt cultus divini, ordinatur
ad agendum: Ergo qualitas qua homo fit potens
ad recipienda vel tradenda ea quae sunt cultus
divini, est potentia. Minor vero probatur: In
Baptismo verbi gratia homo acquirit potestatem
recipiendi alia sacramenta, quae sunt quidam
cultus; quam potentiam non habebat antea, cum
Baptismus sit janua omnium sacramentorum: si-
militer quando quis ordinatur in sacerdotem,
accipit de novo potestatem conficiendi corpus
Christi, absolvendi a peccatis, & producendi
gratiam: Sed nihil aliud potest esse illa potestas,
nisi character: Ergo &c. Major patet, Minor
probatur. Sacramenta nihil producant praeter
gratiam, virtutes infusas, & characterem: Sed
nec gratia, nec virtutes infusae possunt esse hu-
jusmodi potentia, ut manifestum est, alioquin
illa in omnibus iustis, non vero in solis sacerdo-
tibus reperiretur: Ergo talis potestas nihil aliud
potest esse quam character.

24 Respondent Suarez, Vazquez, & alij Recen-
tiores, hanc rationem D. Thomae probare qui-
dem characterem esse potentiam moralem ad

recipiendum vel tradendum ea quae sunt cultus
divini, non demonstrare tamen illum esse po-
tentiam physicam ad hujusmodi res, cum haec
plures ex illis actibus qui ad cultum divinum
pertinent, absolute possint sine characterem ex-
cere, verbi gratia cantare Epistolam, vel Evan-
gelium, deferre candelabrum, &c. & characterem
solum requiratur, ut tales actus eliciat vel exe-
ceat ex officio.

Sed contra primo: Absurdum videtur dicere
potentiam quam habet Sacerdos ad conficien-
dum corpus Christi, vel ad absolvendum a pec-
catis, non esse diversam a potestate iudicis, ve
Praetoris, quae moralis est; praeterim cum talis
potestas sit participatio sacerdotij Christi, & po-
testatis quam habet ad producendam gratiam,
& alios actus supernaturales eliciendos; quae
potestas physica est, & non solum moralis, ut in
Tractatu de Incarnatione fuse ostendimus.

Secundo, Sacerdos instrumentaliter physice
concurrit ad productionem gratiae in anima poe-
nitoris, quem peccatis absolvit, & ad conver-
sionem panis in corpus Christi, ut disp. praede-
centi ostensum est, & Suarez, alique ex adve-
sariis nobiscum docent: Ergo potentia quam
habet ratione characteris sacerdotalis ad agendum
illos exercendos, physica est, & non solum mo-
ralis.

Tertio, Character est indelebilis, nec potest
intendi, vel remitti: At haec potentiae morales
convenire nequeunt, sed solum potentiae physicae:
Ergo character est potentia physica.

Quarto, Potentia solum moralis, in relatione
rationis, vel denominatione extrinseca consti-
tuitur, ut patet in potestate iudicis, vel Praetoris,
quae sunt purae denominationes extrinsecae, vel
relationes rationis: Sed character sacramentalis,
non est sola relatio rationis, vel denomi-
natio extrinseca, ut conclusionem primam contra Du-
randum ostendimus: Ergo non est potentia solum
moralis, sed etiam physica.

Denique, Non repugnat characterem sacra-
mentalem esse potentiam physicam, ut constabit
ex solutione objectionum, aliunde vero hoc
cedit in maiorem ipsius dignitatem, & magis
proprie explicat doctrinam Augustini & alio-
rum Patrum asserentium characterem Baptismi
esse potentiam ad recipienda alia sacramenta:
Ergo hoc ei concedendum est.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primo cum Durando contra pri-
mam conclusionem: Per hoc quod quis de-
putatur a Rege ad aliquod ministerium, pene-
ris v. g. vel iudicis, non imprimatur illi aliquod
reale, sed solum ex tali depuratione confertur
denominatio extrinseca, vel relatio rationis, per
quam intellectus distinguit illum qui sic de-
putatus est, ab aliis non ita deputatis: Ergo cum cha-
racter sacramentalis solum propter hoc consti-
tuatur, ut homo deputetur a Deo ad aliquod mi-
nisterium cultus divini, est solum denominatio
extrinseca, vel respectus rationis.

Respondeo concessio Antecedente, negando
consequentiam; & pariter: haec enim est dif-
ferentia inter Deum & homines, quod homi-
nes deputando aliquem ad aliquod officium,
non ipsum intrinsece mutant, nec dant ipsi qua-
litem aliquam per quam reddatur idoneus ad
illud exercendum, sed illam praesupponunt
vero Deus non supponit in suis ministris ealem
idone-

idoneitatem, sed illam facit, eosque eligendo ad A
ministerium sui cultus simul dat potentiam ad illa
exercenda, per impressionem alicujus qualitatis
supernaturalis, quam characterem appellamus.
Sicut licet amicitia inter homines non ponat a-
liquod intersecum in personis quæ amantur, a-
mor tamen divinus formam aliquam, & qualita-
tem supernaturalem, nimirum gratiam sanctifi-
cantem, in anima producit, Unde D. Thomas 1.
parte quæst. 20. art. 2. dicit quod amor Dei est in-
fundens & creans bonitatem in rebus: cum enim non
sit amor affectivus, sed effectivus, non supponit,
sed ponit bonitatem quam diligit.

Obijciens secundò cum Scoto contra secun-
dam partem primæ conclusionis. Signum non
est ens absolutum, sed respectivum, dicit enim
relativè ad significatum: Sed juxta Concilia &
SS. Patres, character sacramentalis est signum,
autem Dionysius lib. de Ecclesiast. hierarchia
c. 20. quod character est signum communionis divi-
nitatis, & sacra ordinationis fidelium. Et Tridenti-
num sess. 7. can. 9. dicit characterem esse signum
quoddam spirituale, & indelebile: Ergo character
non est ens absolutum, sed respectivum, subin-
deque non ponitur in prædicamento qualitatis,
sed relationis.

Respondetur primò rationem constitutivam
signi esse relationem transcendentalem, vel ab-
strahere à transcendentali & prædicamentali;
nam quando habet omnes conditiones requisi-
tas, est prædicamentalis, si verò aliqua defici-
ant, est transcendentalis, ut docent Philosophi
in Logica.

Respondetur secundò, datà Majori, distingu-
endo Minorem: Character est signum fundamē-
taliter, sive materialiter, concedo Minorem.
Formaliter, nego Minorem, & Consequentiam.

Explicatur solutio: Vox signi dupliciter accipi
potest, nimirum vel pro ipsa relatione signi, vel
pro forma & figura quæ alicui imprimitur ut ex
impositione signi ficit: quomodo in circumci-
sione cicatrix illa quam imprimebat, dicitur si-
gnum, & sigillum, & aliæ similes figure, signa
vocaliter, licet in se sint res absolutæ. Ad hunc
ergo modum dicunt Concilia & SS. Patres, cha-
acterem esse signum, quia est forma realis ani-
mæ impressa quæ configatur intrinsicè, & ad
aliquos actus divini cultus intrinsicè deputatur.
Quæ configuratio & sigillatio, neque imprimi-
tur, neque remanet in anima, nisi præintelligatur
qualitas absoluta illi impressa, & ideo negatur
sola relationem sufficere ad omnia propter
quæ ponitur character.

Obijciens tertio contra secundam conclusio-
nem: Figura spiritualis est in quarta specie qua-
litas: Sed character est figura spiritualis: Ergo
ponitur in quarta specie qualitatis. Minor est
certa, Major verò probatur. Habitus spiritualis
est in prima specie qualitatis, & potentia spiri-
tualis in secunda: Ergo pariter figura spiritualis
est in quarta.

Respondetur negando Majorem, figura enim
spiritualis (ut in probatione secundæ conclusio-
nis dicebamus) non est propriè talis, sed tantum
metaphoricè: res autem non ponitur in prædica-
mento ratione illius quod ei competit solum
per metaphoram. Ad probationem verò in con-
trarium dico, ideo in prima & secunda specie
qualitatis collocari non solum qualitates cor-
poreas sed etiam spirituales, quia definitiones
harum specierum ab Aristotele assignatæ, & ab

omnibus receptæ, univocè conveniunt qualita-
tibus spiritualibus & corporeis: at verò definitio
figure à Philosopho tradita convenire nequit rei
spirituali, dicit enim figuram esse terminum
quantitatis.

Dices, Ratio imaginis propriè repetitur in
corporalibus, & tamen etiam propriè repetiri
potest in spiritualibus, nam verbum mentis est
propriè imago rei intellectæ, unde in divinis
Verbum dicitur imago Patris: Ergo licet figura
propriè dicatur de quantitate, & rebus corpo-
reis, nihilominus potest etiam propriè dici de
rebus spiritualibus.

Respondetur concessio Antecedente, negando
consequentiam, & pariter: imago enim ex
sua ratione formali importat similitudinem de-
ductam seu expressam, quæ potest formaliter &
propriè esse in corporalibus & spiritualibus: fi-
gura verò essentialiter in suo conceptu & ratio-
ne formali dicit rationem termini: non est autè
intelligibile, quomodo accidens spirituale ter-
minet animam, aut aliquod aliud accidens in a-
nima existens: unde licet ratio imaginis propriè
dicatur de rebus corporalibus & spiritualibus,
ratio tamen figure, non propriè, sed metapho-
ricè tantum, de rebus spiritualibus dici potest.

Obijciens quartò contra tertiam conclusio-
nem: Si character haberet rationem potentie, se-
queretur ad aliquam essentiam seu naturam,
quia omnis potentia est principium proximum
operationis, quæ sequitur ad principium aliquod
radicale, quod est natura & essentia: Sed cha-
acter non consequitur aliquam essentiam: Ergo
non habet rationem potentie physicæ, sed solum
moralis. Minor patet, nam character non con-
sequitur aliquam essentiam naturalem, cum sit
qualitas supernaturalis, nec naturam supernatu-
ralem, scilicet gratiam, cum ab illa separari pos-
sit, & in peccatoribus repetiri: Ergo non sequi-
tur ad aliquam essentiam seu naturam.

Confirmatur: Idem character Ordinis in sim-
plici sacerdote non potest validè conferre sa-
cramentum Confirmationis, & tamen adjuncta
dispensatione Pontificis, id potest: Ergo non est
potentia physica ad efficiendos effectus sacra-
mentales; dispensatio enim Pontificis non con-
fert potentiam physicam, sed duntaxat mora-
lem. Et simile est in collatione Ordinis Mino-
rum, quæ (ut multi existimant) potest à Ponti-
fice committi simplici sacerdoti, qui tamen ex se
non poterat validè illos conferre.

Ad objectionem dicendum, quod potentie
naturales, & quæ sunt simpliciter potentie,
consequuntur aliquam naturam, ut sunt illi prin-
cipium operandi: potentie autem instrumenta-
les, & quæ solum reductivè sunt potentie, non
oportet quod consequantur aliquam naturam,
sed derivantur à natura principalis agentis, in
quo invenitur principaliter talis potentia, & sic
character, cum sit potentia incompleta, & in-
strumentalis, non debet consequi ex aliqua es-
sentia, sed ab extrinseco nobis communicari, &
à sacerdote Christi, ac potestate excellentiæ,
quam ex vi gratiæ capitis habet supra totam Ec-
clesiam, derivari.

Ad confirmationem respondeo nõ repugna-
re physicam potentiam sacramentalem pendere
quoad validitatem actus à conditione morali, pu-
ta commissione, sive collatione jurisdictionis:
sicut sacerdos per characterem sacerdotalem ha-
bet potentiam physicam instrumentalem ad pro-
ducen-

ducendam gratiam in anima peccatoris, per verba absolutionis, quæ instrumentaliter physice ad productionem gratiæ concurrunt, ut dispensatione precedenti ostendimus, & Suarez, aliq; ex Adversariis docent nobiscum; tamen ut physice instrumentaliter illam producat, dependet à conditione quadam morali, videlicet à collatione jurisdictionis. Si ergo hoc invenitur in ministro ordinario Pœnitentiæ, quid mirum quod invenitur in ministro extraordinario Confirmationis, aut minorum Ordinum; & quod character sacerdotalis ad exercendos actus illos hierarchicos, à commissione Summi Pontificis, tanquam à conditione dependeat?

61 Adde quod, effectus omnium sacramentorum, licet sint quid physicum (nimirum gratia, vel character) nihilominus ab aliquo morali pendent, quia sic instituit Christus, à cuius institutione sacramenta omnino pendent. Sic nisi oleum sit benedictum ac Episcopo, non potest confici sacramentum Extremæ Unionis, nec Confirmationis, & tamen benedictio illa nihil ponit in oleo; & similiter sacramentum Extremæ Unionis, licet sit quid physicum, non tamē conferri potest, nisi homini extremē ægrotanti, quia conditio illa extremæ ægitudinis, ex Autoris sacramentorum institutione, necessaria est. Et multæ etiam conditiones requiruntur inter contrahentes Matrimonium, sine quibus inhabiles sunt ad recipiendum hoc sacramentum. Nihil ergo mirum, si pariter character sacerdotalis, ut sacramentum Confirmationis, & minores Ordines conferre valeat, à commissione Summi Pontificis, ut à morali conditione dependeat.

62 Obijcies quinto: Potentia physica hominis constituit ipsum causam principalem suorum effectuum: Sed character sacramentalis non constituit hominem causam principalem illorū effectuum ad quos datur: Ergo non est potentia physica.

63 Respondeo distinguendo Majorem: Potentia physica hominis, ipsum constituit causam principalem, si sit potentia completa, concedo. Si incompleta, nego. Character verò sacramentalis, licet sit potentia physica, est tamen incompleta, quia indiget motione & applicatione Christi ut principalis agentis, unde non ponitur directè in specie qualitatis, sed solum reductivè, ut docet D. Thomas hic art. 2. in calce corporis articuli, ubi sic concludit: *Et ideo sicut virtus quæ est in sacramentis, non est in genere per se, sed per reductionem, eo quod est quiddam fluens & incompletum: ita etiam character non propriè est in genere vel specie, sed reductur ad secundam speciem qualitatis.*

64 Obijcies sexto: Character est qualitas determinata ad bonum, non autem indifferens ad bonum & malum: Ergo non est cur rejiciatur à prima specie qualitatis. Consequentia patet, ratio enim cur D. Thomas rejicit characterem à prima specie qualitatis est, quia est indifferens ad bonum & malum. Antecedens verò probatur primò: Character determinatè inclinatur ad bonum, scilicet ad verum Dei cultum, per vera sacramenta exhibendum: Ergo est determinatus ad bonum, non verò indifferens ad bonum & malum.

65 Secundo, Character est qualitas supernaturalis, à Deo ut auctore gratiæ participata & derivata: Sed quidquid à Deo ut auctore supernaturali procedit, semper inclinatur ad bonum, subindeque non est indifferens ad bonum & malum:

A Ergo character est qualitas determinata ad bonum, non verò ad bonum & malum indifferens. Tertio, Character est participatio sacramentalis Christi, & potestatis ejus, ut docet D. Thomas hic art. 3. Sed Christi sacerdotium & potestas determinata ad bonum, non verò indifferens ad bonum & malum: Ergo & character.

Quarto, Character est potestas instrumentalis quæ agit ut mora à Christo, ut à causa principalis: Ergo si indifferenter se habet ad bonum & malum, reducenda erit illa indifferencia in actionem Christi per quam agit, & si malum operatur, id reductur ad Christum ut principalem moventem, quod est absurdum.

Denique, Ut aliqua qualitas dicatur ex institutione principum boni actus determinatè, licet quod sit determinata, ad bene operandum in propria materia, licet in aliogenere (videlicet in genere morali) non sit determinata ab homine, sicut patet in habitibus intellectibus, qui sunt determinati ab homine in propria materia (ars & scientia) licet in genere mori bene vel male se habere possint: Sed character in propria materia (scilicet in cultu vero Dei per sacramenta exhibendo) determinatus est; cum enim in intellectu subijceretur, est ita determinatus sua ratione ad verum, ut ejus actus non sit alius quam verè recipere vel tradere sacramenta, aut verè protestari fidem coram tyranno: Ergo etc.

Respondeo negando Antecedens, & subijciendam ejus probationem, distinguo Antecedens: Character inclinatur determinatè ad bonum, scilicet ad verum Dei cultum, quasi obijciat, sed ex parte obijcti, concedo Antecedens. Subijciat verò, si ex parte subijcti, nego Antecedens, & Consequentiam. Non enim est differentia inter habitum & potentiam, quod habitus inclinatur ad bonum obijctum, potentia verò respiciat obijctum quod indifferenter se habeat ad bonum & malitiam; omnis enim potentia debet habere pro obijcto aliquod ens, & consequenter aliquod bonum, sicut visus est determinatus ad aliquod bonum, scilicet ad colatum, quod est bonum quoddam: sed differunt, quia habitus respicit bonum aut malum determinatè, etiam ex parte subijcti, nam bonum facit habitum, & importat rationem convenientis aut disconvenientis ad ipsum subijctum; potentia verò dicitur indifferens ex parte subijcti, quia illud non determinat secundum rationem boni vel mali, convenientis aut disconvenientis: antecedit character sit qualitas determinata ad bonum obijctum, scilicet ad verum Dei cultum; quia tamen non determinat secundum convenientiam vel disconvenientiam subijcti, sed solum illud indifferens, ut bene vel male eo utatur, non est habitus, sed potentia.

Ad secundam, concessa Majori, distinguo Minorem: quidquid à Deo ut auctore supernaturali procedit, inclinatur ad bonum, obijciat, concedo; subijciat verò semper, nego; licet enim semper inclinatur ad bonum obijctum, non tamen semper determinatur ad faciendum bonum subijctum, ut patet in dono prophetiæ: prophetia enim est donum Dei auctoris supernaturalis, & ab ipso ut auctore gratiæ promittitur, & tamen datur alicui peccanti mortaliter, ut constat de Balaam, Caipha, & Sybillis.

Ad tertiam dicendum characterem esse imperpetuum, scilicet tantum potestatis Christi participatum,

nem, ac proinde inclinare quidem, sed non de-
terminare potentiam ad operandum bene mora-
liter. Adde quod, est participatio potestatis Chri-
sti per modum potentiae, & non per modum ha-
bitus, unde non datur ad hoc ut subiectum faciat
bonum, sed ut verum Dei cultum exerceat.

Ad quartam, concessio Antecedente, nego
consequentiam; licet enim character sit potestas
instrumentalis, quae non agit nisi ut mota à Chri-
sto, ut a causa principali; quia tamen quantum
ad modum operandi subordinatur arbitrio ope-
rantis, si Sacerdos eo male utatur, & consecret
verbigratiā ad faciendum forilegium ex ho-
stia consecrata, facilegium illud non reducit in
Christum ut principaliter operantem, sed in ma-
litiā ministrī, potestate illā instrumentali sibi à
Christo concessā abutentis. Sicut licet mens
Propheta à Spiritu Sancto ut instrumentum ab
artifice moveatur, ut docet S. Thomas 2.2. quaest.
173. art. 4. nihilominus quando peccat propheta
ut accidit in Caypha, qui gravissimè pec-
cavit, dum dixit: *Expedi vobis, ut unus moriatur ho-*
mo pro populo & non tota Gens pereat tale pecca-
tum in Spiritum Sanctum ut in causam principa-
lem non reducit, sed in ipsum Prophetam, do-
cto Prophetiae abutentem, & ex mala intentione
verba à Spiritu Sancto inspirata proferentem.

Ad ultimam nego Minorem, character enim,
etiam in propria materia, retinet indifferentiam,
subindeque non est habitus, sed potentia. Ad pro-
bationem in contrarium dico, characterem non
esse in intellectu speculativo, sed practico, ac
proinde proprium eius obiectum non esse verum
speculativum, sed verum practicum, & materiam
eius propriam esse practice se habere ad cultum
religiosum; unde cum in materia religionis in-
differenter se habeat, & indifferens sit ad religiosè
vel irreligiosè suscipiendum aut ministrandum
sacramentum, in propria materia indifferenter se
habet.

Obijcies septimò: Si character esset potentia
dāns simpliciter posse agere, deberet reperiri in
Christo, cum ipsi data sit omnis potestas in caelo
& in terra, ut dicitur Matth. ultimo: Sed cha-
racter non est in Christo, ut communiter docent
Theologi: Ergo non est potentia.

Respondeo negando sequelam Majoris, licet
enim character sit spiritualis potestas, quia ta-
men est diminuta, & ab alio participata, non de-
bet esse in Christo, sed aliquid excellentius, nimi-
rum tota potestatis plenitudo, & sacerdotum
sempiternum & supremum. Præterquam quod,
notari characterem est proprium ovium, servo-
rum, militum, ac membrorum: Christus autem,
etiam ut homo, est Pastor, Dominus, Dux, &
Caput: Ergo characterem insigniri non debet, sed
Christiani, utpote eius oves, servi, milites, ac
membra, per characterem ipsi configurari de-
bent.

Ex quo intelliges, quod quando S. Thomas hic
art. 3. docet characterem sacramentalem esse cha-
racterem Christi, non sic debet intelligi, quod
character sacramentalis qui est in nobis, sit eius-
dem rationis cum aliquo characterem in Christo
existente, sed quod character sacramentalis con-
signat Christo, tanquam Summo Sacerdoti, quia
cum per characterem deputentur fideles ad cul-
tum religionis divinæ, omnis autem religio penes
Sacerdotem Summum resideat, character sacra-
mentalē quo in Ecclesia militante ad Dei cultum

Tom. V.

homines deputantur à Christo tanquam à Sum-
mo Sacerdote, debet fideles Christo tanquam
Summo Sacerdoti specialiter consignare.

Ex quo rursus sequitur, characterem ad tria
potissimum dari. Primo ut nos reddat aptos in
Religione Christiana ad cultum divinum, pro-
pter quod definitur potest: *Potentia spiritualis ad*
divina suscipienda, vel agenda. Secundo, ad
configurandum nos Christo, tanquam ministros
Summo Sacerdoti, cuius potestatem excellentiā
per characterem participamus. Tertio, ad dif-
cernendum fideles ab infidelibus, & membra Ec-
clesiæ ab his qui sunt extra illam, quod est pro-
prium characteris Baptismalis; vel etiam fideles
qui sunt milites Christi ex officio, ab aliis fide-
libus, qui nondum sunt ad ejus militiam ex officio
assumpti, quod est proprium characteris Con-
firmationis; vel etiam ordinatos à non ordinatis
tanquam Rectores in sublimiori statu existen-
tes, à subditis & inferioribus, quod est proprium
characteris Ordinis.

§. III.

Solvuntur argumenta Suaris.

Præterea proponit argumenta Suarcz, ut osten-
dat characterem sacramentalem non esse po-
tentiam physicam, sed ea ad tria capita reduci
possunt, juxta numerum sacramentorum quæ im-
primunt characterem.

In primis ergo de characterem Baptismi sic ar-
guit. Character baptismatis neque est potentia
activa, neque passiva. Ergo non ponitur in spe-
cie potentiae, sed habitus. Consequentia patet
Antecedens etiam, quoad primam partem, evi-
dens est, nam in Baptismo nullam acquirimus
potestatem ad agendum. Probatur verò quan-
tum ad secundam. Potentia passiva dicitur talis
per ordinem ad actum quem in se recipit: Sed ni-
hil excogitari potest, quod in characterem Baptis-
mi recipiatur: Ergo ille potentia passiva dici ne-
quit. Maior videtur manifesta, Minor vero pro-
batur, discurrendo per singula quæ excogitari
possunt. In primis enim character Baptismi non
est potentia ad recipiendam alia sacramenta, nam
illa, cum sint quid sensibile, & sensibile, actione
perficiantur, recipiuntur in corpore: character
vero Baptismi, cum sit quid spirituale, non reci-
piatur in corpore, sed in anima, vel potius in ali-
qua ex ejus potentiis; nimirum in intellectu pra-
ctico, ut infra dicemus. Deinde character baptis-
malis non est potentia ad recipiendam gratiam,
cum Cathecumenus per contritionem possit re-
cipere eandem entitatem gratiæ, quam recipit
Baptizatus. Item character Baptismi non est
potentia passiva ad recipiendos alios characteres:
nam quod characteres Confirmationis & Ordinis
non imprimantur nisi habenti characterem Bap-
tismi, oritur solum ex ordinatione divina, non
verò ex defectu alicuius potentiae receptivæ, sicut
enim anima est immediate capax characteris bap-
tismalis, & ita aliorum.

Respondeo Primo negando Antecedens, ad cu-
jus probationem, dico illud principium cui inni-
titur tota Suaris ratio: *de ratione poten-
tiæ passivæ est quod in se recipiat formam vel*
actum ad quem ordinatur, non esse universaliter
*verum; sufficit enim ad rationem potentiae passi-
væ, quod reddat subiectum capax receptionis a-*
cuius formæ vel actus: gravitas enim in terra, est
potentia passiva ad motum deorsum, ut docet D.

L

Tho

Thomas 5. Metaphysicæ lect. 14. in principio, & tamen non recipit motum illum in seipsa, sed solum terram capacem reddit ad illum recipiendum. Item mollities, quam ad secundam speciem qualitatis pertinere dicit Aristoteles in prædicamentis, capite de qualitate, in cera est potentia passiva ad recipiendam figuram sigilli, & tamen illam in seipsa non recipit, sed ceram capacem facit ad eam recipiendam. Similiter ergo character baptismalis, licet in se proprie non recipiat illa sacramenta, aut alios characteres, eo ipso tamen, quod hominem disponat ad illorum receptionem, habet sufficienter quod requiritur ad rationem potentie physice passivæ.

Dices cum Vazque, ex hac doctrina & solutione sequi quantitates esse potentiam passivam respectu accidentium, cum sit ratio cur illa recipiantur in toto composito.

80 Sed negatur sequela, quia ad rationem potentie, sive activæ, sive passivæ, requiritur quod pertineat ad prædicamentum qualitatis, cum potentia sit secunda ejus species: unde licet quantitas sit ratio cur accidentia corporea recipiantur in toto composito, & ad illorum receptionem disponat, potentia tamen passiva proprie dici nequit.

81 Respondeo secundo, dato & non concessio principio illo, cui Suarez discursus innititur, negando Minorem, & ad ejus probationem dico, characterem Baptismi esse potentiam passivam ad recipienda alia sacramenta. Ad probationem vero in contrarium dicendum est, quod licet sacramenta recipiantur in corpore quasi naturaliter, seu ut entitates corporeæ, medio tamen e characterem Baptismi, in illo recipiuntur sacramentaliter, seu ut actiones sacramentales sunt: nam sicut ad operandum sacramenta, non solum in quantum actiones naturales sunt, verbi gratia ablutionem, aut unctionem, sed etiam in quantum sacramentales, & productivæ gratiæ indiget homo potentia quadam activâ physica; ita & ut recipiat in se sacramenta, sacramentaliter, seu ut validæ actiones sacramentales sunt, requiritur character Baptismi; constat enim quod si detur Confirmatio, vel Ordo, homini non Baptizato, non fit sacramentum, nec sacramentaliter in eo recipitur, sed idem est, ac si lapidi vel bruto conferatur.

82 Ad id quod subditur de gratia, respondent aliqui Recentiores, quod licet Cathecumenus possit recipere eandem entitatem gratiæ quam recipit ille qui baptizatur, non tamen ut sacramentalem, sive ut conjunctam cum specialibus auxiliis ad quæ jus habet ille qui suscipit sacramentum Baptismi.

Sed hæc solutio displicet, quia ut disputatio præcedenti art. 6. versus finem dicebamus, licet extra sacramenta non conferatur character, potest tamen extra illa gratia sacramentalis dari, & credibile est multis fuisse collatam, per solum votum Baptismi, eandem gratiam sacramentalem, quam solet Baptismus conferre. Unde

83 Melius respondetur, characterem baptismalem non esse quidem potentiam passivam in ordine ad gratiam sacramentalem, ob rationem insinuatam, bene tamen in ordine ad characteres Confirmationis & Ordinis; quia illi non recipiuntur in anima, vel in intellectu practico, nisi medio characterem Baptismi: licet enim anima sit capax absolute omnium characterum secundum ordinariam tamen & suam De

A ordinationem, recipiuntur medio baptismali, cui ex natura sua proportionantur; licet tamen in substantia, hoc tamen non tollit quod quantitas sit immediatum eius susceptivum. Unde patet disparitas inter characterem Baptismi, & alios characteres, & ratio cur anima sit capax præcisè capax recipiendi characterem baptismalem, non vero alios; character enim baptismalis est ex natura sua dispositio ad receptionem aliorum: ad recipiendam autem dispositionem non requiritur alia dispositio alioquin daretur processus in infinitum.

Dices cum Suarez, quod character Baptismi præsupponi debeat ad characteres Confirmationis & Ordinis, provent solum ex institutione Christi: Ergo non est potentia physica, sed tantum moralis, ad recipiendum huiusmodi characteres.

Sed nego Consequentiam: Sacramenta enim novæ legis virtutem habent gratiæ productivæ solum ex institutione Christi, & tamen sunt etiam in doctrina Suavis, instrumenta physici gratiæ efficientia; quidni ergo pariter character Baptismi poterit esse potentia physica ad recipiendum characteres Confirmationis & Ordinis, tametsi solum ex institutione & ordinatione Christi, præsupponi debeat ad characteres Confirmationis & Ordinis?

C Secundò principaliter arguit Suarez: Character Confirmationis neque est potentia activa, neque passiva: Ergo non ponitur in specie potentie, sed habitus. Consequentia patet, Amen. Sed probatur. Si character Confirmationis est potentia passiva, maxime respectu characteris Ordinis, activa vero ad propugnandam fidei fidem: Sed hoc dici nequit: Ergo &c. Minor probatur, quia character Confirmationis non est simpliciter necessarius ad recipiendum characterem Ordinis, sed solum ad congruentius recipiendum: similiter non est simpliciter necessarius ad propugnandam fidem, sed solum ad fortius propugnandam: Ergo character Confirmationis non est potentia passiva, & actus respectu illorum. Consequentia probatur, quia potentia non datur tantum ad faciendum sed ad simpliciter operandum, vel recipiendum, in quo distinguitur ab habitu.

D Respondeo primò, characterem Confirmationis posse dici potentiam passivam in ordine ad ipsa alia illa auxilia quæ ad fidem tuendam homini medio characterem, à Deo conferuntur; actus vero, ut homo per characterem possit prædicare fidem ex officio, tanquam miles Christi, ad quod non sufficit extrinseca deputatio, ut in humanis, ob divinam scilicet institutionem, & excellentiam status supernaturalis, nec non ob differentiam quæ reperitur inter electionem, & reprobationem Dei, & hominum ad aliquod officium, quam §. præcedenti in solutione primæ objectionis declaravimus.

E Respondeo secundo, negando Antecedentem probationem, nego Minorem, ad cuius impugnationem, dato Antecedente, nego Consequentiam; differentia enim essentialis inter habitum & potentiam, non est illa quæ in argumento à Suarez adducitur, sed illa quam nos supra assignavimus, nimirum quod habitus datur ad operandum vel recipiendum determinatè bene vel malè, potentia vero ad operandum vel recipiendum determinatè bene vel malè: unde si quis habet

supernaturales non dant facilius tantum, sed simpliciter posse, ita non erit inconueniens, quod potentia aliqua supernaturalis detur ad facilius tantum operandum vel recipiendum, dummodo ordinetur ad operandum vel recipiendum, abstrahendo à bene vel malè, quod cum characteri Confirmationis conueniat, vera potentia actiua vel passiva dicendus est.

Adde quod, ad propagandam fidem sub ratione indifferentis, abstrahendo à bene vel malè moraliter, character Confirmationis est simpliciter necessarius, cum fides, religio, fortitudo, & alie virtutes morales respiciant actus ad propagandam fidem necessarios ut habent bonitatem moralem intra proprium obiectum, atque adeò determinatè sub ratione boni, nullus enim potest uti virtute ad malè operandum, juxta illud Augustini libro 2. de libro arbitrio cap. 18. *Virtus est bona qualitas mentis qua nemo male utitur.*

Tertiò obijcit Suarez: Character Ordinis neque est potentia passiva, neque actiua: Ergo nullo modo habet rationem potentie. Consequentia patet, Antecedens verò quoad primam partem est D. Thomæ, & Discipulorum eius, qui docent characterem Ordinis potentiam passivam non esse, cum non detur ad recipiendum, sed ad agendum. Probat verò quantum ad secundam. Si character Ordinis esset potentia actiua, vel id ei conueniret, respectu aliorum sacramentorum vel respectu gratie quæ per sacramenta efficitur, vel respectu transubstantiationis in Eucharistia? Sed respectu nullius ex his tribus est actiua potentia: Ergo ratio potentie actiue ei non conuenit. Major patet ex sufficienti enumeratione, Minor vero quo ad singulas partes suadet. Et in primis quod character Ordinis non sit potentia actiua respectu aliorum sacramentorum, manifestum videtur, tum quia character Ordinis in sex inferioribus Ordinibus usque ad Diaconatum, nullum sacramentum conficit. Tum etiam, quia sacramenta materialiter sumpta non efficiuntur à characterè spirituali, sed à membris externis: quantum verò ad esse formale solum addunt supra actionem sensibilem, significationem, seu rationem signi, quæ est relatio rationis, cum sacramenta sint signa ad placitum. Quod verò non sit potentia actiua ad producendam gratiam, non minus videtur certum, tum quia Sacerdos non causat gratiam, per characterem, sed per sacramentum quod ministrat, unde etiam non Sacerdos, imò non baptizatus, potest causare gratiam per sacramentum Baptismi. Tum etiam, quia esto character sacerdotalis possit eleuari à Deo ad producendam gratiam, & sit in potentia obedienti ad talem elevationem, hoc tamen non sufficit ut sit potentia actiua ad producendam gratiam; alioquin cum cuilibet enti creato in sit potentia obedientialis ad similem elevationem, quælibet creatura posset sibi habere potentiam actiuam, vel esse potentiam actiuam respectu gratie. Denique quod character sacerdotalis non sit potentia actiua respectu transubstantiationis, probatur ex eo quod non videtur possibilis aliqua qualitas effectiua transubstantiationis panis in corpus Christi, præsertim si qualitas illa sit permanens; ut est character, nam ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 178. art. 1. ad 1. repugnat dari aliquam qualitatem permanentem, patrativam miraculorum, ut est conversio panis in corpus Christi.

Tom. V.

A sti, quæ non solum miraculosa est, sed etiam miraculorum miraculum, appellatur.

Respondeo negando Antecedens, quoad utramque partem: ad probationem contra primam, dicendum est, D. Thomam non loqui de characterè Ordinis ut sic, sed tantum de characterè Ordinis, qui est principale, analogatum, scilicet de characterè sacerdotali, qui solus potest esse potentia pure actiua, alij verò sunt potentie passivæ respectu characterum superiorum Ordinum, & actiue respectu priorum actuum, nam actus ministrandi solemniter ex officio ad altare, ab eo procedunt; sicut actus profitendi fidem ex officio, tanquam miles Christi, à characterè Confirmationis, sive illo mediante, elicitur, ut supra dicebamus.

Ad illud quod dicitur de characterè sacerdotali, respondeo illum esse potentiam actiuam respectu illorum trium quæ in argumento recensentur, nimirum respectu sacramentorum, respectu gratie, & respectu transubstantiationis, unde nego Minorem, quantum ad singulas partes, Ad probationem verò primæ partis dicendum est, quod licet character sacerdotalis sit qualitas spiritalis, potest tamen tanquam instrumentum divinæ virtutis concurrere ad actiones illas sensibiles & corporeas in quibus sacramenta de materiali consistunt, non minus quam res materiales, ut Dei instrumenta, possunt efficere res spirituales. præterquam quod huiusmodi actiones licet sensibiles & corporeæ sint, non procedunt tamen à characterè formaliter ut tales sed secundum quod sacramentales sunt, & productivæ gratie, vel characteris, quod est aliquid reale & excellentissimum in operationibus illis.

Ad probationem secundæ partis dicendum est, quod licet Sacerdos per sacramentum quod ministrat, gratiam causet, illam tamen causat per characterem, tanquam per virtutem & potentiam instrumentalem, quæ ab autore gratie instituta est ad producendam gratiam; unde characteri debita est elevatio instrumentalis ad talem effectum producendum? per quod differt à cæteris rebus quæ obedientialiter elevari possunt; cum enim alie res institutæ non sint ad causandam gratiam, nulla creatura facit sibi debitam talem elevationem, ita ut quis possit ad voluntatem habere illam; per characterem autem ita facit quis sibi debitam & quasi connaturalem elevationem illam, ut quando voluerit possit illa uti. Quare habens characterem ad producendam gratiam, habet se sicut calamus præparatus, qui est instrumentum proportionatū & connaturale scribendi; alie autem res quæ elevari possunt à Deo ad causandam gratiam, habent se sicut calamus non præparatus ad scribendum, vel sicut aliquid aliud ad id non proportionatum, ut recte annotavit Joannes à S. Thoma hic art. 2. in dubio 2. in solutione argumentorum.

Quod diximus de productione gratie sacramentalis, de transubstantiatione dicendum est, nullum enim est inconueniens, qualitatem aliquam supernaturalem, qualis est character, esse ex natura sua virtutem instrumentalem in ordine ad illam mirabilem conversionem panis in corpus Christi, sicut in ordine ad productionem gratie. Unde quando S. Thomas asserit nullam posse dari qualitatem permanentem, patrativam miraculorum, loquitur

L ij

loqui-

loquitur de virtute permanente completa, non vero de incompleta, qualis est character sacerdotalis, qui idcirco ad convertendum panem in corpus Christi, & producendam gratiam in anima poenitentis, per verba absolutionis, indiget non solum concursu Dei communi & ordinario, sed etiam speciali & extraordinario, seu motione pravia Dei ut authoris supernaturalis, qua compleatur & reddatur proportionatus & potens ad effectus illos mirabiles producendos. Per quod patet ad probationem tertiae partis Minoris principalis.

ARTICVLVS III.

Quodnam sit subiectum proximum & immediatum characteris sacramentalis, an ipsa substantia animae vel aliqua ex eius potentiis, & quae

24. Certum est ipsam animae substantiam esse subiectum saltem radicale, medium, remotum, & quod characteris sacramentalis. Primo, quia in Concilio Florentino & Tridentino, characterem imprimi animae definitum est. Secundo, quia character est signum spirituale, ut statuit etiam Tridentinum, atque adeo subiectum per se spirituale. Tertiò, quia cum post mortem perseveret indelebiter, non in composito hominis corruptibili, sed in anima immortalis, tanquam in subiecto quod recipiatur necesse est. Solum ergo difficultas est & controversia inter Theologos, quodnam sit subiectum immediatum, proximum, formale, & quo characteris, an ipsa animae essentia, vel voluntas, aut intellectus; Primum asserunt Suarez, Vazquez, Bellarminus, & alij, qui characterem esse in prima specie qualitatis existimant. Secundum affirmatur à Scoto, & eius sectatoribus. Tertium docetur à D. Thoma, & eius discipulis, quos sequuntur Valentia, Henriquez, Granado, Sayrus, & plures alij, propter quod ait Meratius, Divi Thomae sententiam in hac parte, eò saltem cæteris praestare, quod insigniores habeant patronos, & sectatores.

Mitto sententiam Alensis & D. Bonaventurae existimantium characterem residere simul in intellectu & voluntate, licet præcipue sit in intellectu: supposita enim distinctione reali utriusque potentiae, tum inter se, tum ab anima, opinio illa ex eo statim rejicienda apparet, quod unum numero accidenti distincta numero subiecta non possint absque implicancia concedi, quia, ut docetur in Metaphysica, accidens à subiecto cui inest, suam individuationem & unitatem numericam desumit. Unde D. Thomas in 4. dist. 4. quaest. 1. art. 3. *Nallum accidens potest esse in pluribus potentiis, quia accidens numeratur & distinguitur penes materiam & distinctionem subiecti.* Hoc praemisso, pro resolutione difficultatis propositae, sit

§. I.

Duplici conclusione proposita difficultas resolvitur.

Dico primò, characterem non esse immediate in essentia animae, sed in aliqua ex eius potentiis. Ita D. Thomas hic art. 4. ubi sic concludit: *Character non est sicut in subiecto in essentia animae, sed in eius potentia.*

A Ratio etiam quam ibidem insinuat, id facit. Subiectum enim immediatum qualitatis quae proximè ordinatur ad operationem, debet esse potentia immediatè operativa: Sed character sacramentalis immediatè ordinatur ad operationem, nempe ad divinum cultum, qui in actionibus consistit, ipsa verò essentia animae non est immediatè operativa: Ergo subiectum immediatum characteris, non est essentia animae, sed aliqua ex eius potentiis.

B Haec ratio solum probat characteres Confirmationis, & Ordinis, qui sunt potentiae activae ut articulo præcedenti ostendimus, non requirunt immediatè in essentia animae, utpote immediatè non operativa. Verum cum character Baptismi sit potentia passiva in se recipiens characterem Confirmationis & Ordinis, si illi non subiectatur immediatè in essentia animae, nec illi in eam immediatè recipi poterit.

Dico secundo, subiectum proximum & immediatum characteris, non est voluntas, sed intellectus practicus. Ita D. Thomas hic art. 4. citato in solut. ad 3. ubi sic ait: *Oportet quod character sit in cognoscitiva potentia animae, in qua est intellectus practicus.* Quibus verbis rationem fundamentalem recte conclusionis insinuat: Cum enim character per se primò ordinetur ad actus divini cultus, quibus fit professio fidei, debet habere pro subiecto immediatè illam potentiam, in qua immediatè subiectatur habitus fidei: Sed habitus fidei immediatè subiectatur in intellectu: Ergo & character.

C Confirmatur: Sicut fides est radix totius officij spiritualis, ita etiam character est fundamentum omnium actionum & passionum hierarchicarum, quae sunt tradere divina & recipere: Ergo debet constitui in eodem subiecto in quo est fides.

Probatur secundo conclusio ex D. Dionysio cap. 2. de Ecclesiastica hierarchia, ubi ait characterem esse *Lumen divinum illuminans nos, & figurans Christo*: At lumen & configuratio non pertinent, saltem immediatè, ad voluntatem, sed ad intellectum; lumen quidem, quia voluntas est potentia cæca; configuratio vero, quia figura seu imago Dei, cui nos configuratur character, est in intellectu, & non in voluntate, nulli ratione intellectus, & ex consequenti; propter quod Filius Dei, qui in divinis per intellectum procedit, vocatur figura substantiae Patris: Ergo character est in intellectu, non vero in voluntate.

Probatur tertiò: Qualitas quarum subiectum immediatum est voluntas, per se determinat ad bonum vel malum morale, ita ut non possit voluntas eis uti indifferenter ad bonum vel malum morale: At character non determinat per se ad bonum vel malum morale, sed relinquit indifferentem voluntatem ad ipso utendum ad bonum vel malum morale, ut patet ex dictis articulo præcedenti. Ergo non subiectatur immediatè in voluntate, sed in intellectu.

Denique suaderi potest conclusio ratione fundamentali. Illa potentia in homine debet esse subiectum immediatum characteris sacramentalis, quae suo actu, ut elevato per characterem, debet alias potentias movere & dirigere ad actiones vel passiones pertinentes ad cultum Dei: Sed intellectus practicus est talis potentia, utpote quae per actum imperij sibi proprium debet movere & dirigere alias omnes facultates ad opus: Ergo intel-